

**Vysoká škola báňská - Technická univerzita
Ostrava**

Fakulta bezpečnostního inženýrství

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Ostrava 2012

Adam Lubojacký

**Vysoká škola báňská - Technická univerzita
Ostrava
Fakulta bezpečnostního inženýrství
Katedra požární ochrany**

**Zpracování procesu poskytování pomoci organizací
ADRA při mimořádné události**

Student: Adam Lubojacký

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Marek Smetana, Ph.D.

Studijní obor: 3908R003 Havarijní plánování a krizové řízení

Datum zadání bakalářské práce: 15. června 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 20. dubna 2012

VŠB - Technical University of Ostrava
Faculty of Safety Engineering
Department of Fire Protection

**Development of a Process for Providing Assistance
by the Organization ADRA in Case of
Extraordinary Event**

Author: Adam Lubojacký

Supervisor: doc. Ing. Marek Smetana, Ph.D.

Field of study: 3908R003 Emergency Planning and Crisis Management

Date of Bachelor Thesis: 15. June 2011

Bachelor Deadline for Submitting Work: 20. April 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Fakulta bezpečnostního inženýrství
Katedra ochrany obyvatelstva

Zadání bakalářské práce

Student:

Adam Lubojacký

Studijní program:

B3908 Požární ochrana a průmyslová bezpečnost

Studijní obor:

3908R003 Havarijní plánování a krizové řízení

Téma:

Zpracování procesu poskytování pomoci organizací ADRA při
mimořádné události
Development of a Process for Providing Assistance by the Organization
ADRA in Case of Extraordinary Event

Zásady pro vypracování:

Student v rámci bakalářské práce provede analýzu způsobů a forem poskytování humanitární pomoci při řešení následků mimořádné události.

Seznam doporučené odborné literatury:

Baštecká a kol., Terénní krizová práce, Grada Publishing, Praha 2005
Zákon 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, v platném znění
Zákon 240/2000 Sb., o krizovém řízení, v platném znění
Zákon 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, v platném znění
Zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění
Vyhláška 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení o sociálních službách, v platném znění
TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál, 2002.
ISBN 80-7178-514-8

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Marek Smetana, Ph.D.**

Datum zadání: 15.06.2011

Datum odevzdání: 20.04.2012

doc. Ing. Vilém Adamec, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Ing. Pavel Poledňák, PhD.
děkan fakulty

Prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracoval samostatně.“

V Ostravě dne 17. dubna 2012

.....

Adam Lubojacký

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů;
- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava (dále jen VŠB – TUO), dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- beru na vědomí, že VŠB – TUO má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít v souladu s § 35 odst. 3 ²⁾;
- beru na vědomí, že podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má právo VŠB – TUO na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého VŠB – TUO nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Jméno, příjmení

Adresa

Dne:

Podpis:.....

.....
1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47 Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

Poděkování

Za cenné připomínky, doporučení a odborné rady bych touto cestou velice rád poděkoval vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Marku Smetanovi, Ph.D.

Anotace

LUBOJACKÝ, Adam. *Zpracování procesu poskytování pomoci organizací ADRA při mimořádné události*. Ostrava, 2012. Bakalářská práce. VŠB - Technická univerzita Ostrava. Vedoucí práce doc. Ing. Marek Smetana, Ph.D.

Klíčová slova: mimořádná událost, humanitární pomoc, nezisková organizace, ADRA

Cílem bakalářské práce je zpracovat proces poskytnutí pomoci organizací ADRA při mimořádné události. První část je teoretická a popisuje mimořádné události a jejich následné dělení. Závěr této části se zabývá charakteristikou a rozdělením humanitárních organizací. Hlavní pozornost je pak věnována mezinárodní humanitární organizaci ADRA. Praktická část pak obsahuje strukturu pomoci, což je základní zdroj pro řešení dalších kapitol. Součástí této části je i vyhodnocení poskytování pomoci a možné zlepšení v této oblasti.

Anotation

LUBOJACKÝ, Adam. *Development of a Process for Providing Assistance by the Organization ADRA in Case of Extraordinary Event*. Ostrava, 2012. Thesis. VSB - Technical University Ostrava. Supervisor doc. Ing. Marek Smetana, Ph.D.

Key words: emergency event, humanitarian aid, non-profit-making corporation, ADRA

The aim of the thesis is compiling the process in aid application for ADRA organization in emergency events. First part of the thesis is theoretical and describes various emergency events and its division. This theoretical part is completed by the humanitarian organization features and their division. The primary attention is focused on international humanitarian organization called ADRA. The practical part consists of the aid structure, which is the basic source for solving the other parts. The thesis includes also the evaluation of the aid itself and its potential improvement.

Obsah

1.	ÚVOD.....	1
2.	ZÁKLADNÍ POJMY	5
3.	MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST	6
3.1.	Důsledky mimořádné události	6
3.2.	Typy mimořádných událostí a jejich dělení.....	7
4.	OBĚTI	13
4.1.	Skupiny obětí	13
4.2.	Zranitelné skupiny obyvatelstva	14
5.	POMOC	16
5.1.	Lidé při pomáhání	19
5.2.	Pomoc pomáhajícím	19
5.3.	Identita organizace	20
6.	HUMANITÁRNÍ ORGANIZACE	21
6.1.	Nezisková organizace	21
6.2.	Rozlišení vládního a nevládního sektoru	22
6.3.	Občanské sdružení ADRA	22
7.	ZPŮSOB REAKCE NA MIMOŘÁDNOU UDÁLOST	29
7.1.	PANEL.....	29
7.2.	Základní rozdělení činnosti při mimořádné události - koordinace	31
7.3.	Monitoring	34
7.4.	Infocentrum.....	34
7.5.	Materiální pomoc	34
7.6.	Pomoc dobrovolníků	35
7.7.	Psychosociální pomoc.....	35
7.8.	Finanční pomoc.....	36
7.9.	KIP tým.....	36

8.	ZHODNOCENÍ.....	37
9.	ZÁVĚR.....	38
10.	SEZNAM ZKRATEK.....	40
11.	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ.....	41
12.	SEZNAM LITERATURY.....	42

1. ÚVOD

Ve své bakalářské práci analyzuji způsoby a formy poskytování humanitární pomoci mezinárodní humanitární organizací ADRA při mimořádné události. V České republice se za pět primárních humanitárních organizací považují mezinárodní humanitární organizace ADRA - Adventist Development and Relief Agency (adventistická agentura pro pomoc a rozvoj), humanitární organizace Člověk v tísni, humanitární Občanské sdružení Český červený kříž, Nezisková humanitární organizace Charita Česká republika a Nezisková organizace poskytující sociální služby v České republice - Diakonie Českobratrské církve evangelické. Nastane-li mimořádná událost, nestává se, že by pomoc poskytovala pouze jedna z těchto organizací. Spolupráce a vzájemná komunikace mezi těmito organizacemi je proto velice důležitá.

Výběr téma pro mou bakalářskou práci byl založen především na zájmu o získání a rozšíření vědomostí v oblasti poskytování humanitární pomoci prostřednictvím humanitární organizace ADRA.

Celkově je práce rozdělena do dvou částí, což je teoretická a praktická část. V první části, tj. teoretické, se věnuji čtyřem základním kapitolám: popisu mimořádných událostí, obětem mimořádných událostí, pomoci a humanitárním organizacím. Každá kapitola obsahuje i podkapitoly, které pak důkladněji řeší a popisují danou problematiku. V druhé části se zabývám způsobem reakce na mimořádnou událost a to především strukturu pomoci při mimořádných událostech. Tu pak používám, jako základní pramen pro vytváření dalších podkapitol. V této části se i mimo jiné zmiňuji o společné koordinační platformě státních, příspěvkových nebo nestátních neziskových organizací - PANEL.

Hlavní cíle bakalářské práce

1. Popsat proces poskytování pomoci humanitární organizací ADRA
2. Zmapovat poskytování humanitární pomoci organizací ADRA v historii
3. Popsat schopnost humanitární organizace ADRA poskytnout různé formy pomoci při mimořádných událostech.

Rešerše

Jako základní zdroje pro popis celé této problematiky jsem především využil odborné literární zdroje a internet. Mezi hlavní zdroje, které jsem ve své práci použil, patří zejména:

Literární zdroje

- ★ BAŠTECKÁ A KOLEKTIV, Bohumila. Terénní krizová práce: Psychosociální intervenční týmy [online]. Vyd. 1. GRADA, 2005 [cit. 2012-03-17]. Psyché. ISBN 80-247-0708-X. Dostupné z: <http://www.ereading.cz/cs/detail-knihy/terenni-krizova-prace?eid=1970>¹

- publikace, která přináší informace o krizové pomoci a popisuje proces poskytování psychosociální pomoci obětem neštěstí, způsob vytváření a činnosti psychosociálních intervenčních týmů

- ★ Výroční zpráva Občanského sdružení a Nadace ADRA. Praha 5 (CZ): ADRA, 2010.²

- dokument obsahující shrnutí činnosti Občanského sdružení ADRA a Nadace ADRA za rok 2010

- ★ Základní dělení mimořádných událostí. In: VEVERKA, Ivan. Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství [online]. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2003 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.mesto-vlasim.cz/data/usr_001_novy_adresar_vlasim/zakladni_deleni_mim_udalosti.pdf³

- materiál obsahuje základní definici mimořádné události a krizové situace a především základní dělení mimořádných událostí

¹ BAŠTECKÁ A KOLEKTIV, Bohumila. Terénní krizová práce: Psychosociální intervenční týmy [online]. Vyd. 1. GRADA, 2005 [cit. 2012-03-17]. Psyché. ISBN 80-247-0708-X. Dostupné z: <http://www.ereading.cz/cs/detail-knihy/terenni-krizova-prace?eid=1970>

² Výroční zpráva Občanského sdružení a Nadace ADRA. Praha 5 (CZ): ADRA, 2010.

³ Základní dělení mimořádných událostí. In: VEVERKA, Ivan. Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství [online]. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2003 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.mesto-vlasim.cz/data/usr_001_novy_adresar_vlasim/zakladni_deleni_mim_udalosti.pdf

★ ADRA: Kdo jsme [online]. [2007] [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/adra/kdo-jsme> ⁴

- pramen samotného Občanského sdružení a Nadace ADRA; obsahuje většinu základních informací jak o Občanském sdružení ADRA, tak o Nadaci ADRA

★ ADRA: Profil a historie nadace [online]. [2007] [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/nadace-adra/profil-a-historie-nadace> ⁵

- zdroj, který popisuje historii Nadace ADRA v České republice; nachází se na domovských stránkách Občanského sdružení a Nadace ADRA

Právní rámec

★ zákon č. 151/2010 Sb. o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. ⁶

- zákon pojednává o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

★ zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. ⁷

- zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, který vymezuje integrovaný záchranný systém, stanovuje jeho složky a jejich působnost, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, apod.

⁴ ADRA: Kdo jsme [online]. [2007] [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/adra/kdo-jsme>

⁵ ADRA: Profil a historie nadace [online]. [2007] [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/nadace-adra/profil-a-historie-nadace>

⁶ Česká republika. Zákon č. 151/2010 Sb. o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. 149 01 Praha: Ministerstvo vnitra, 2010, roč. 2010, 53. ISSN 1211-1244. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/sb053-10-pdf.aspx

⁷ Česká republika. Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. Praha, 2000. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/239-2000-pdf.aspx

- ★ zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.⁸

- zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonu, který je zkráceně nazýván jako krizový zákon

- ★ zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů.⁹

- zákon upravující podmínky, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu

⁸ Česká republika. Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. Praha, 2000. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/225/240-2000.pdf>

⁹ Česká republika. Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. Praha, 2002. Dostupné z: www.msmt.cz/file/16274_1_1/

2. ZÁKLADNÍ POJMY

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST: „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“⁷

KRIZOVÁ SITUACE: „mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému⁷, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.“⁸

NEZISKOVÁ ORGANIZACE: „pod pojem neziskové organizace lze zahrnout ještě např. rozpočtové a příspěvkové organizace, které jsou ale státními organizacemi, dále politické strany a hnutí, odborové organizace, účelová zařízení církví, veřejnoprávní instituce a některé obchodní společnosti, pokud jsou zakládány k jiným účelům než k podnikání.“¹⁰

ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE: „souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je přispět k odstraňování chudoby v kontextu udržitelného rozvoje, včetně plnění rozvojových cílů tisíciletí¹¹, k ekonomickému a sociálnímu rozvoji, k ochraně životního prostředí, jakož i k podpoře demokracie, dodržování lidských práv a řádné správy věcí veřejných v rozvojových zemích.“⁶

HUMANITÁRNÍ POMOC POSKYTOVANÁ DO ZAHRANIČÍ: „souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům.“⁶

¹⁰ Veřejné finance: Financování NO - Neziskové organizace. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Ministerstvo financí České republiky: Neziskové organizace [online]. Praha, 2005 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/nezisk_organizace.html

¹¹ Prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Evropské unie: „Evropský konsenzus“ (2006/C 46/01).

3. MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST

Již v předchozí kapitole (viz kapitola ZÁKLADNÍ POJMY) byla mimořádná událost definována. Definice mimořádné události může nabývat i této podoby a to jako: „událost nebo situace vzniklá v určitém prostředí v důsledku živelní pohromy, havárie, nezákonnou činností, ohrožením kritické infrastruktury, nákazami, ohrožením vnitřní bezpečnosti a ekonomiky, která je řešena obvyklým způsobem orgány a složkami bezpečnostního systému podle zvláštních právních předpisů. Pod tímto pojmem je v současných právních předpisech ČR uváděna řada pojmů, jako jsou např. mimořádná situace, nouzová situace, pohroma, katastrofa, havárie.“¹²

3.1. Důsledky mimořádné události

Dojde-li k mimořádné události, stane se ve většině případů, že ovlivní a postihne řadu lidí. Mohou to být oběti, pachatelé, svědkové, blízcí a přátelé, příbuzní, spolupracovníci, vyšetřovatelé, zdravotníci a podobně.¹

Základní jednotkou pro rozdělení mimořádné události neboli neštěstí je tak zvané individuální neštěstí. Je charakterizováno jako neštěstí, jehož přímou obětí se stal jednotlivec. Do této kategorie spadají znásilnění, prožitky, kdy se osoba stala obětí mučení, loupežného přepadení nebo držení jako rukojmí.¹

Do další kategorie dělení patří hromadné neštěstí a katastrofy. Na rozdíl od individuálního neštěstí se zde jedná o traumatizující událost nebo neštěstí, které postihuje větší celky obyvatelstva nebo skupiny. Jednotlivá záchranářská třídění se liší počtem zasažených lidí, neboť v různých zemích mají k dispozici různě velké regionální zdroje pro záchranné a likvidační práce.¹

¹² Informační servis: Mimořádné události - pojmy. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Ministerstvo vnitra ČR: Mimořádná událost [online]. 2010 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mimoradna-udalost-851851.aspx>

3.2. Typy mimořádných událostí a jejich dělení

Jednotlivá rozdělení mimořádných událostí jsou v různých publikacích uvedena individuálně. Základní struktura se ale v podstatě nemění. Veškeré třídění je rozpracováno v závislosti na působení dvou základních ničivých sil - přírody a člověka. Hlavně se jedná o ¹:

- ★ havárie - mimořádná událost vzniklá v souvislosti s provozem lidmi vyrobených zařízení,
- ★ živelná pohroma - neovládaná mimořádná událost vzniklá v důsledku působení ničivých přírodních sil.

Klasifikace mimořádných událostí podle knihy Jiřího Štětiny - Medicína katastrof a hromadných neštěstí vypadá takto: ¹³

- ★ hromadné neštěstí omezené = mimořádná událost postihující nejvíce 10 zraněných nebo zasažených, z nichž minimálně jeden je v kritickém stavu; následky této události jsou řešeny místními zdroji, traumatologické plány nejsou aktivovány,
- ★ hromadné neštěstí rozsáhlé = mimořádná událost, která má za následek náhlý vznik většího počtu než deseti zraněných nebo zasažených; počet zasažených však nepřekračuje číslo 50; nezbytná je aktivace poplachových, havarijních a traumatologických plánů; lze zvládnout regionálně,
- ★ katastrofa (pohroma, z řeckého katastrófé - převrat) = náhle vzniklá mimořádná událost velkého rozsahu, která má za následek více než 50 postižených bez rozdílu počtu mrtvých, těžce zraněných či lehce zraněných; vyznačuje se náhlým a nečekaným vznikem, bývá nedostatek času na rozhodování a řízení záchranných a likvidačních prací i nedostatek personálu a prostředků, hrozí vznik epidemií.

Nabízí se možnost porovnání tohoto rozdělení s rozdělením poplachových stupňů integrovaného záchranného systému. Toto srovnání je uvedeno v následující tabulce (viz Tabulka 1).

¹³ ŠTĚTINA, Jiří. Medicína katastrof a hromadných neštěstí. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000, 429 s. ISBN 80-716-9688-9.

Tabulka 1: Srovnání úrovní mimořádných událostí se stupni poplachu IZS

KLASIFIKACE MU		STUPEŇ POPLACHU IZS	
ÚROVEŇ	SPECIFIKA	STUPEŇ	SPECIFIKA
omezená	zraněných nebo zasažených osob < 10; 1 osoba v kritickém stavu	první	ohrožuje jednotlivce; území do 500 m ²
rozsáhlá	ohrožení 10 < zraněných nebo zasažených osob ≤ 50	druhý	ohrožení ≤ 100 osob; území do 10 000 m ²
katastrofa	zasažených osob > 50; bez rozdílu počtu mrtvých, těžce či lehce zraněných	třetí	ohrožení < 100 osob ≤ 1000; plocha do 1 km ²
		čtvrtý - zvláštní	ohrožení > 1000 osob; území nad 1 km ²

Podle následujícího a podrobnějšího dělení se rozeznávají mimořádné události ³:

- ★ naturogenní - mimořádné události přírodní,
 - ☆ abiotické - mimořádné události způsobené neživou přírodou,
 - ☆ biotické - mimořádné události způsobené živou přírodou,
- ★ antropogenní - mimořádné události způsobené činností člověka,
 - ☆ technogenní - mimořádné události charakterizované jako provozní havárie a havárie spojené s infrastrukturou,
 - ☆ sociogenní - interní mimořádné události charakterizovány jako vnitrostátní společenské, sociální a ekonomické krize,
 - ☆ sociogenní - externí mimořádné události charakterizovány jako vojenské krizové situace,
 - ☆ agrogenní - mimořádné události spojené se zemědělstvím a půdou.

Mezi mimořádné události způsobené neživou přírodou mohou patřit:

Tabulka 2: Mimořádné události způsobené neživou přírodou

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	
požáry způsobené přírodními vlivy	kosmické záření, únik radonu
povodně a záplavy	mlhy
tornáda	krupobití
dlouhodobé inverzní situace	zemětřesení
sopečná činnost	posun říčního koryta
silné mrazy a vznik námraz	sněhové kalamity
zemské sesuvy	dlouhodobá sucha
vichřice	narušování krajinných celků

Mezi mimořádné události způsobené živou přírodou se může řadit:

Tabulka 3: Mimořádné události způsobené živou přírodou

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	
rozsáhlá nákaza rostlin (tzv. epifylie)	rozsáhlá nákaza zvířat (tzv. epizootie)
velká nákaza lidí (tzv. epidemie)	přemnožení přírodních škůdců
parazité	rychlé vymírání druhů
živočišní a rostlinní vetřelci	přemnožení plevelů
genové manipulace	biologické manipulace

Do kategorie interních mimořádných událostí charakterizovaných jako vnitrostátní společenské, sociální a ekonomické krize, spadá:

Tabulka 4: Interní mimořádné události

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	
narušení finančního a devizového hospodářství státu	narušení dodávek ropy a ropných produktů
narušení dodávek elektrické energie	narušení dodávek potravin a pitné vody
narušení dodávek plynu a tepla	narušení dodávek léčiv nebo zdravotnického materiálu
narušení funkčnosti dopravních systémů	totální zhroucení ekonomiky státu
rozvoj rasové, národnostní a náboženské nesnášenlivosti	hrozba teroristických akcí
decimování a vyhlazování obyvatelstva	aktivity vnitřního a mezinárodního zločinu a terorismu

Mezi mimořádné události charakterizované jako provozní havárie a havárie spojené s infrastrukturou, tzv. technogenní, se řadí:

Tabulka 5: Technogenní mimořádné události

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	
radiační havárie velkého rozsahu	technologické havárie spojené s únikem nebezpečných látek
havárie v dopravě s únikem toxických látek	rozsáhlé ropné havárie
požáry, exploze, destrukce	mechanické a statické poruchy staveb a zařízení
mimořádné události v tunelech a jiných podzemních stavbách	narušení hrází vodohospodářských děl

Mezi externí mimořádné události, charakterizované jako vojenské krizové situace, se řadí:

Tabulka 6: Externí mimořádné události - vojenské

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	
hospodářské sankce a hospodářský nátlak	vnější vojenské napadení státu nebo jeho spojenců; rozsáhlé ekologické havárie, přesahující hranice států
ohrožení základních demokratických hodnot v takovém rozsahu, že je požadováno nasazení ozbrojených sil pro provedení mezinárodní humanitární operace	
násilné akce subjektů cizí moci spojené s použitím vojenských sil a prostředků na území, ke kterému jsou plněny spojenecké závazky	

Do kategorie mimořádných události, které jsou spojené se zemědělstvím a půdou, se řadí:

Tabulka 7: Mimořádné události v souvislosti se zemědělstvím a půdou

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	
eroze půdy	znehodnocení kvality půdy
splavování půd do vodních toků	nevhodné používání hnojiv a agrochemikálií
vysychání vodních zdrojů	znehodnocování vodních zdrojů

Tabulka 8: Celkový přehled dělení přírodních mimořádných událostí

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST	KATEGORIE MU	TYP MU
naturogenní (přírodní)	abiotické (neživá příroda)	dlouhodobá sucha, zemětřesení, povodně, záplavy
	biotické (živá příroda)	onemocnění většího počtu osob, zvířat nebo rostlin

Tabulka 9: Celkový přehled dělení MU vyvolaných činností člověka

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST	KATEGORIE MU	TYP MU
antropogenní (činnost člověka)	technogenní (provozní havárie)	požáry, výbuchy, havárie jaderných elektráren
	sociogenní interní (vnitrostátní společenské krize)	terorismus, sabotáže
	sociogenní externí (vojenské krizové situace)	chemické a nukleární zbraně,
	agrogenní (zemědělství a půda)	znehodnocení kvality půd, znečištění vodních zdrojů

4. OBĚTI

Oběť by se mohla charakterizovat jako fyzická osoba, která utrpěla škodu, včetně fyzické nebo mentální újmy, citového strádání nebo ekonomické ztráty v přímé souvislosti se skutky nebo opomenutím a zanedbáním, které jsou porušením trestního zákona členského státu.¹

V oblasti traumatologických událostí se často objevují slova¹:

- ★ victim, což je výraz, který se překládá jako oběť,
- ★ survivor, neboli přeživší, které označuje osobu, co přežila.

4.1. Skupiny obětí

Oběti, které jsou zasažené událostí, se mohou členit do několika skupin. Těchto skupin se většinou uvádí přibližně čtyři až šest a jsou to¹:

- ★ oběti přímé (primární) - účastníci neštěstí či hromadného neštěstí, kteří byli v nejvyšší míře vystaveni jeho působení,
- ★ příbuzní a přátelé (oběti sekundární) - pozůstalí,
- ★ záchranáři a pomáhající pracovníci - vyprošťující, resuscitační a terapeutický personál prvního a druhého sledu,
- ★ lidé, kteří jsou v těsném vztahu k události - příkladem mohou být osoby, které poskytly první pomoc, nesou určitou zodpovědnost nebo se mohli stát obětmi přímými,
- ★ obyvatelé místa, kde se neštěstí stalo.

Při mimořádné události se do popředí dostávají především dvě sociální skupiny. Jedná se o zachránce a záchraňované. Rozdíl mezi těmito skupinami je převážně v připravenosti na mimořádné události a výcviku na ně. Tento rozdíl by se měl postupem času snižovat.

4.2. Zranitelné skupiny obyvatelstva

Rozdělení pouze na více a méně zranitelné nebo ohrožené se dá považovat za nedostatečné, jelikož v každé oblasti zasažené katastrofou žijí i další skupiny lidí se zvláštními potřebami, riziky a zvláštnostmi (viz Obrázek 1, ¹⁴). Z tohoto důvodu by těmto skupinám měla být věnována pozornost. Jedná se především o tyto skupiny ¹:

- ★ věkové skupiny (především staří lidé a děti),
- ★ kulturní a etnické skupiny,
- ★ lidé s vážnými a přetrvávajícími duševními poruchami,
- ★ lidé v kolektivních zařízeních,
- ★ pracovníci humanitárních organizací a psychosociálních intervenčních týmů.

Za jedny z nejvíce ohrožených se považují lidé, kteří mají omezenou možnost pohybu a jsou závislí na pečovateli, což jsou lidé přebývající v době katastrofy v kolektivních zařízeních, jako jsou domovy důchodců, nemocnice, ošetrovatelské domy, apod. ^{1 15}

Dále se zranitelnost projevuje především u osob, které nemají stejné možnosti jako převážná část populace. Jsou to například lidé se smyslovým postižením. Systém varování a vyrozumění obyvatelstva v České republice je založen na zvuku, čímž vyřazuje lidi s poruchami sluchu. ¹

Proto existuje pro tyto osoby možný způsob varování ¹⁶:

- ★ varování cestou obecního úřadu,
- ★ varování cestou rodinných příslušníků, sousedů a přátel,

¹⁴ Novinky.cz, on-line magazín deníku Právo a portálu Seznam.cz., [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://media.novinky.cz/278/212784-original1-obtflk.jpg>

¹⁵ Terénní příručka: pro pracovníky psychosociálních a humanitárních služeb, kteří se angažují při hromadných neštěstích většího rozsahu. Praha: MV - oddělení psychologie OPe MV, 2002. ISBN 978-802-3951-356.

¹⁶ ZELENKA, Miroslav a Dušan SLÁVIK. Varování sluchově postižených osob. Gong: časopis sluchově postižených [online]. 1998, roč. 2003, č. 12 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.gong.cz/clanky.php?c=90>

- ★ varování cestou zaměstnavatelů, školských, zdravotnických a sociálních zařízení.

V odborném časopise GONG určeného pro sluchově postižené je také uvedeno jak postupovat, když se sluchově postižená osoba dozví nebo jí někdo oznámí, že byl vyhlášen varovný signál.

Obrázek 1: Evakuace ženy na vozíčku

5. POMOC

Pojem pomoc je široce znám a je chápán celkem jednoduše. Lidé prostě poskytnou pomoc tam, kde je potřeba. Jenže není všechno tak jednoduché, jak se zdá a proto pomoc nemá pokaždé jednoduché řešení. Ve světě je mnoho problémů, které se rozrůstají a tak se nářky a volání pomoc hrnou ze všech stran. Proto se naskytá si položit otázku, jestli je ještě v takové situaci možnost poskytnout účinnou pomoc. Odpověď na tuto otázku je jednoduchá: možné by to bylo tehdy, byla-li by pomoc poskytována na správném místě a správným způsobem. Poskytnutí pomoci by mělo být záležitostí vždy jen přechodnou.¹⁷

S poskytováním pomoci úzce souvisí i reakce její poskytnutí. Reakce na neštěstí či katastrofickou událost má svoje časování¹:

- ★ při (0 až 3 dny),
- ★ bezprostředně po (3 dny až měsíc),
- ★ dlouhodobě po (měsíc až 2 roky).

Pokud je člověk připraven na mimořádnou událost nebo katastrofu, je v jisté výhodě, která ho pak chrání před pozdějšími psychickými následky. Podle výzkumů se zjistilo, že lidé, kteří prošli školením a výcvikem souvisejícím s připraveností na mimořádné události a katastrofy, dobře fungují.¹

Hraničním příkladem připravenosti na mimořádnou událost mohou být veškeré záchranné a silové profese, jako jsou hasiči, policisté, zdravotníci záchranáři a vojáci.¹⁸

Zákon č. 240 z roku 2000 Sb.⁸ stanovuje „působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky

¹⁷ ZENTRICH, Josef A. Když padalo Slunce ...: Pomoc [online]. Kroměříž, 2008 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://astro.wendys.cz/slunce.php>

¹⁸ BENOIST, Jacques, Brigitte PIQUARD a Eftihia VOUTIRA. Anthropology in Humanitarian Assistance [online]. 1998[cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://membres.multimania.fr/dloquercio/how/Ressources/anthropology/Anthropology.pdf>

před vnějším napadením,¹⁹ a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury²⁰ a odpovědnost za porušení těchto povinností.“⁸

První minuty přežití fyzické osoby při mimořádné události jsou závislé především¹:

- ★ na životě těla,
- ★ na poskytnuté první pomoci,
- ★ na navazující práci zdravotnických záchranářů, hasičů a policistů.

Následující hodiny by péče o základní potřeby těla neměla přestávat, jelikož člověk potřebuje pít, jíst, mít ubytování a být v bezpečí. Z tohoto vyplývá, že je přednostně uplatňována materiální a humanitární pomoc.¹

Každý, kdo poskytuje pomoc, by si měl klást stejné obecné otázky, na které se v příslušné situaci hledají nové odpovědi. Mezi tyto otázky patří především¹:

- ★ Jak lidé vnímají událost, která je zasáhla?
- ★ Jaké jsou jejich potřeby a hodnoty a jaké mají strategie při zvládání zátěže a při naplňování potřeb?
- ★ Jaké jsou jejich zdroje?
- ★ Kdo je obětí a kdo pomáhá?
- ★ Kdo rozhodl, že jde o mimořádnou událost, která vyžaduje neodkladnou pomoc?
- ★ V zájmu koho je pomoc poskytována?
- ★ Kdy a na základě čeho poskytování pomoci skončí?

¹⁹ Česká republika. Zákon č. 222/1999: o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. 1999. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_0000_1000/172/222m.pdf

²⁰ Směrnice rady 2008/114/ES: o určování a označování evropských kritických infrastruktur a o posouzení potřeby zvýšit jejich ochranu. In: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:345:0075:0082:CS:PDF>. 2008.

Mnohokrát již byla možnost ve zprávách o haváriích vidět obrázek zachycující statečné a odhodlané zachránce, a schoulené plačící zachraňované (viz Obrázek 2,²¹ Obrázek 3,²²). Tyto záběry jsou však z chvil uvolnění, které nastává, když si ho oběť již může dovolit. V situaci, kdy bojovala o život, jí ještě nikdo nezabíral, a její reakce byly pravděpodobně věcné, bez emocí, zaměřené na přežití.¹

Obrázek 2: Plačící žena

V podstatě první pomoc, která je člověku poskytnuta je vlastní, tzv. svépomoc. Násle-

Obrázek 3: Smutné následky po tsunami

dující, téměř totožnou, je mezilidská pomoc. Po těchto dvou přichází na řadu pomoc organi-

²¹ Radio Free Asia (RFA), soukromá, nezisková společnost, která provozuje rozhlasovou stanici a internetové zpravodajství, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.rfa.org/english/news/sichuan_rescue-05142008171155.html/China-quake-cry-305b.jpg

²² WordPress.com, svobodný open source redakční publikační systém, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://langfang.files.wordpress.com/2011/04/japan-earthquake-tsunami-nuclear-unforgettable-pictures-crying_33278_600x4501.jpg

zovaná státem (avšak toto pravidlo neplatí ve všech zemích, u nás v České republice ano), případně ve druhé vlně pomoc organizovaná nestátními organizacemi.¹

Organizovaná pomoc, odpovídá na mimořádné události a stojí peníze. Z těchto důvodů by měla mít jasný začátek a konec zřetelný a měřitelný cíl. Otázky přiměřenosti, účinnosti a kvality pomoci řeší její řízení:

- ★ management pomoci,

- ★ krizový management.

5.1. Lidé při pomáhání

Jednou z prvních věcí, kterou lze pozorovat po vzniku mimořádné události, je solidarita. Lidská solidarita je v původním smyslu chápána, jako sdílení části svých statků, práv a podobných záležitostí jednoho člena skupiny s dalšími členy. Příčiny k tomuto chování mohou být různé - dosáhnout nějakého společného cíle, pomoci členům v nouzi a mnoho dalších.

23

5.2. Pomoc pomáhajícím

Speciální a zároveň nejvíce zatíženou traumatizovanou podskupinou jsou pomáhající. Stávají se přímými oběťmi ve stejné době a na stejném místě jako lidé, kterým pomáhají. Příkladem může být situace lékařů po výbuchu v Hirošimě nebo skupina hasičů, která byla v prvních dnech moravských povodní ubytována společně s evakuovanými obyvateli.¹

Důvodem, proč se záchranáři,

Obrázek 4: Vyčerpaní hasiči

²³ Solidarita: vyprázdněný pojem. In: AbcLinuxu: Blogy / Kacířské myšlenky / Rouhání největší / Solidarita - vyprázdněný pojem [online]. 2006 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.abclinuxu.cz/blog/kacirstvi/2006/2/solidarita-vyprazdneny-pojem>

hasiči, psychologové a ostatní profesionální pomáhající osoby, řadí do této podskupiny je jasný. Jakýkoliv odpočinek vyčerpaných hasičů (viz Obrázek 4, ²⁴) by na okolí působil jako zanedbání občanských a profesionálních povinností. ¹

5.3. Identita organizace

V základě se dá říct, že identita organizace je to, čím se organizace prezentuje navenek a odlišuje se od jiných organizací. Tvoří se vyjádřeními, za koho se organizace považuje, kým se cítí a chce být, co chce pro koho a jak dělat a odpověďmi na otázku "Kdo jsme?" a "Kam směřujeme?", přičemž tyto dvě otázky v praktickém jazyce vypadají takto ¹:

- ★ jak chceme pomáhat,
- ★ jak dlouho chceme pomáhat,
- ★ v čem naše pomoc spočívá a jaký je její cíl,
- ★ ve spolupráci s kým chceme pomáhat,
- ★ jakým způsobem pomáháme zrovna my, atp.

Za jeden z nejcennějších přínosů humanitárních a charitativních organizací k psychosociální pomoci při katastrofách se dá považovat to, s jakou samozřejmostí přistupují k terénní práci - jejich pracovníci skutečně chodí při neštěstích za lidmi a jsou s nimi. ¹

²⁴ iDNES.cz, zprávy z domova, ze světa, sportu, kultury, ekonomiky a financí, které jsou připravovány 24 hodin denně., [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://imgs.idnes.cz/zahranicni/A010914_DIP_KOPIEP15_V.JPG

6. HUMANITÁRNÍ ORGANIZACE

Humanitární organizace je chápána jako obecně prospěšná společnost. Spojují se v ní občané, které váže společný cíl a jsou ochotni společně spolupracovat pro naplnění potřeb a zájmů samotných členů nebo jiných lidí.²⁵ Rozdělují se na neziskové organizace a občanská sdružení.

6.1. Nezisková organizace

Neziskovou organizaci tvoří členové nevládního sektoru, kteří rozhodují sami za sebe. Na rozdíl od nevládního sektoru se ve veřejném sektoru na rozhodování podílí více odborných pracovníků. Činnost neziskové organizace je nezávislá na státu a prospívá veřejnému dobru společnosti.²⁵

Pomocí, která doposud nebyla zapotřebí, se především zabývá nestátní sektor. Projevu se snaha nahradit, či doplnit nefungující činnost státu. Příklady jsou uvedeny v tabulce (viz Tabulka 10).²⁵

Tabulka 10: Příklady neziskových organizací v nestátním sektoru

NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE	
NADĚJE	péče o bezdomovce
ARMÁDA SPÁSY	pomoc lidem v extrémní životní tísni
BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ	pomoc obětem trestných činů
DROP-IN	pomoc narkomanům

²⁵ ŠTASTNÁ, Jarmila. Neziskové organizace: Charakteristika neziskových organizací. Referáty, seminárky a maturitní otázky: Sociologie [online]. 2007[cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://referaty-seminarky.cz/neziskove-organizace/>

6.2. Rozlišení vládního a nevládního sektoru

Důležité je především rozlišení nevládního a vládního sektoru. Přehlednější zobrazení, rozdělení a popsání celé problematiky je znázorněno v následující tabulce (viz Tabulka 11: Rozdělení organizací na vládní a nevládní sektor

Tabulka 11: Rozdělení organizací na vládní a nevládní sektor

ORGANIZACE		
sektor:	vládní sektor	nevládní sektor
charakteristika:	sdužení organizací financované státem	soukromé charitativní organizace a občanská sdružení
výhody:	zbavení občanů chudoby	pružnost, tvořivost a rychlá reakce na změny ve společnosti
nevýhody:	nepružnost, tzn. neschopnost rychle zareagovat na vzniklé situace ve společnosti	částečná závislost na práci dobrovolníků
příklady:	domovy důchodců, kojenecké ústavy, dětské domovy, psychiatrické léčebny, atd.	ADRA, Člověk v tísni, Český červený kříž, atd.

6.3. Občanské sdružení ADRA

Jedná se o sdružení dobrovolné a nezávislé, které sdružuje členy na základě společného zájmu. Je právnickou osobou registrovanou Ministerstvem vnitra České republiky.²⁶

Ze stanov Občanského sdružení ADRA vyplývá mimo jiné i cíl činnosti sdružení, kde se především jedná o²⁶:

- ★ usilování o zvyšování úrovně života a zdraví obyvatel České republiky, rozvojových zemí a zemí, které potřebují pomoc,

²⁶ Stanovy Občanského sdružení: ADRA. ADRA: Kdo jsme - Stanovy Občanského sdružení ADRA [online]. 2010[cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/file/50>

- ★ podporu vypracování a realizaci plánů a projektů vlád napomáhajících rozvoji zemědělství, zdravotnictví, řemesel, odstraňování analfabetismu apod.,
- ★ poskytování, koordinování a dopravování rychlé pomoci obětem přírodních katastrof na celém světě bez ohledu na rasovou, etnickou, politickou nebo náboženskou příslušnost,
- ★ poskytování a organizování nezbytné pomoci obětem mezinárodních konfliktů, terorismu a občanských válek, zmírňování jejich následků, jako bídy, hladu a chudoby,
- ★ vypracovávání sociálních a humanitárních projektů a jejich uskutečňování jak v České republice, tak i v zahraničí,
- ★ pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorských činností,
- ★ podporování rozvoje dobrovolnictví v České republice,
- ★ vykonávání nakladatelské a vydavatelské činnosti,
- ★ v rámci svých možností pro naplňování svých cílů získávání finančních prostředků ze státního i soukromého sektoru.

Historie Nadace a Občanského sdružení ADRA

Ve světě, konkrétně ve Spojených státech amerických, byla ADRA založena v roce 1956. Název ADRA je zkratkou písmen, které vycházejí z anglického výrazu - Adventist Development and Relief Agency (viz Obrázek 5, ²⁷), což je v překladu Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj. Církev adventistů sedmého dne, už z tohoto názvu vyplývá i první slovo Nadace. Na základě výzvy vedení Církve adventistů sedmého nebe, založil 29. května 1992 Rudolf Reitz Nadaci ADRA v České republice. ⁴

Obrázek 5: Logo ADRA

²⁷ Blogger: Create your free Blog, publikační nástroj od společnosti Google, pro sdílení textů, fotografií a videa, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://1.bp.blogspot.com/_wpahZzZGZjM/TS4TzQjTQHI/AAAAAA AAA0E/VoaZ2CD7IWQ/s1600/bd9721b00478baadaa6d7ccfe814ec50.jpg

Zprvu byla ADRA v České republice považována mezinárodní ADROU za agenturu, která bude pomoc ze zahraničí pouze přijímat a doma ji poté rozdělovat. Avšak pracovníci ADRA ČR chtěli svou práci rozšířit. Tím si získali své příznivce a podporovatele, díky čemuž se stala česká ADRA brzy organizací dárcovskou.⁴

V roce 1994 bylo zaregistrováno i Občanské sdružení ADRA. Důvodem byl rostoucí počet realizovaných programů a nutnost reagovat na legislativní změny.⁴

ADRA Česká republika se zařadila společně s dalšími světovými zeměmi k takzvaným aktivním organizacím. Pojem aktivní organizace znamená, že je organizace schopna pomoc nejen přijmout, ale i poskytnout.⁵

Tabulka 12: Historie pomoci Nadace a o.s. ADRA ČR (1992 - 1996)

HISTORIE POMOCI		
1992	ZAHRAŇIČÍ	- finanční a humanitární sbírka pro válkou sužované Chorvatsko - pomoc bezdomovcům do chorvatského Záhřebu
	ČESKÁ REPUBLIKA	- sbírka v ČR na pomoc sirotkům v albánských sirotčincích
1993	ZAHRAŇIČÍ	- pomoc do Jugoslávie (Záhřeb a válečné oblasti Pakrac, Lipik a Osijek); pomoc složená ze sbírek veřejnosti a humanitárního materiálu - pomoc v Mongolsku - léky, oblečení, potraviny a balíky do Tirany
	ČESKÁ REPUBLIKA	- ve Frýdku-Místku vzniká jedna z nejaktivnějších skupin regionálních spolupracovníků organizace ADRA
1994	ZAHRAŇIČÍ	- humanitární pomoc (především potraviny) do čtyř zemí postižených záplavami a válkou (Moldávie, Abcházie - Suchumi, Gruzie - Tbilisi, Arménie - Jerevan)
	ČESKÁ REPUBLIKA	- v Novém Jičíně zahájen provoz Azylového domu a ubytovny pro matky a rodiny v tísní - dne 12. prosince 1994 je založeno Občanské sdružení ADRA
1995	ZAHRAŇIČÍ	- humanitární pomoc (potraviny, oblečení a další) do Dagestánu, Čečenska, Severní Osetie, Ingušska, Abcházie, Bosny a Hercegoviny a Srbska
	ČESKÁ REPUBLIKA	- vznik pobočky/pracoviště ADRA Zlín
1996	ZAHRAŇIČÍ	- humanitární pomoc formou potravin, hygienických potřeb do Bosny a Hercegoviny a Srbska - spolupráce ADRA ČR s ADRA SR, společná humanitární pomoc do Abcházie

Současná činnost Občanského sdružení ADRA Česká republika

Její účinnost se nachází téměř ve sto dvaceti pěti zemích po celém světě. Poskytuje okamžitou odezvu na mimořádné události doma i v zahraničí, prostřednictvím tak zvané humanitární pomoci. V zahraničí působí ADRA nejen při mimořádných událostech, ale také při dlouhodobých rozvojových projektech, které vytvořila. Ty mají za cíl pomoci místních dosažitelných zdrojů, pomáhat ohroženým skupinám obyvatel převzít kontrolu nad vlastními životy. Ovšem i v České republice ADRA zaujímá silné postavení. Příkladem toho je oblast dobrovolnické činnosti, kde se řadí mezi nejsilnější organizace.²

Pro lepší orientaci je na následujícím obrázku (viz Obrázek 6,²⁸) zobrazena organizační struktura Občanského sdružení ADRA Česká republika.

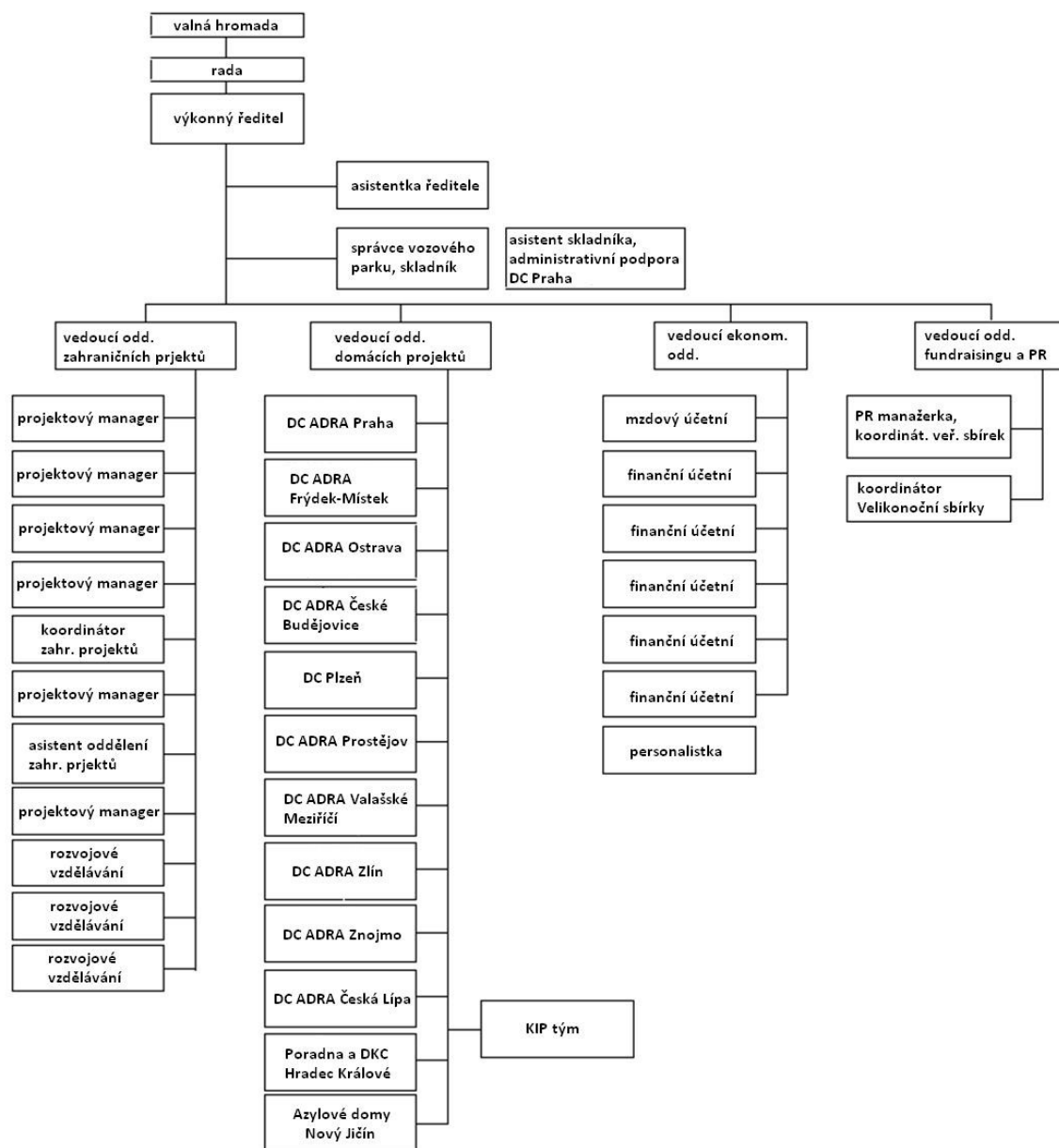
Jak již bylo zmíněno, ze Stanov Občanského sdružení ADRA²⁶ vyplývá, že jedním z hlavních cílů Občanského sdružení ADRA je poskytování, koordinování a dopravování rychlé a bezodkladné pomoci obětem přírodních katastrof na celém světě bez ohledu na rasovou, etnickou, politickou nebo náboženskou příslušnost.

Činnost organizace ADRA je podporována pravidelnými dárci, sponzorskými dary právníky i soukromými osobami a veřejnými sbírkami. Podporu využívá nejen ze strany ministerstev, ale uchází se rovněž o dotace krajů, měst a obcí.²

Jedná-li se o bezprostřední humanitární pomoc po katastrofách, podílí se společně s ostatními národními organizacemi ADRA na síťově podporovaných projektech. V těchto projektech se může na spolupráci podílet i s jinými renomovanými organizacemi podobného zaměření.²

²⁸ ADRA, humanitární organizace poskytující pomoc obětem přírodních katastrof, mezinárodních konfliktů, epidemií a hladomorů, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/file/522>; vlastní úprava obrázku

Organizační struktura Občanského sdružení ADRA

Obrázek 6: Organizační struktura ADRA o.s.

Pobočky ADRA v České republice

Tabulka 13: Pobočky ADRA v ČR

MÍSTO	POPIS
Nový Jičín	azylový dům poskytující ubytování matkám s dětmi, které se dostaly do tíživé životní situace a jednotlivcům, kteří přišli o možnost bydlení
Straník	azylový dům poskytující ubytování především matkám s dětmi, které se dostaly do tíživé životní situace
Hradec Králové	poradna pro oběti násilí a trestné činnosti – odborné sociální poradenství; dětské krizové centrum – krizová pomoc
Česká Lípa	informační centrum pro rodiny ve finanční tísní a dobrovolnické centrum
České Budějovice	dobrovolnické centrum: humanitární programy, programy týkající se péče o seniory a lidi s postižením, vzdělávání o možnostech dobrovolnictví ve vlastním okolí, ale také o způsobech pomoci v celosvětovém měřítku
Frýdek - Místek, Havířov, Třinec	dobrovolnické centrum - v roce 2010 realizovalo 30 programů; samostatné pracoviště v Havířově,
Ostrava	dobrovolnické centrum; vznik komunitního intervenčního psychosociálního týmu
Plzeň	dobrovolnické centrum
Praha	dobrovolnické centrum
Prostějov	dobrovolnické centrum
Valašské Meziříčí	dobrovolnické centrum
Zlín	pobočka ADRA Zlín se v minulém roce zaměřila na tři projekty: dobrovolnické centrum, KIP tým Zlín a pomoc při mimořádných událostech.
Znojmo	dobrovolnické centrum Znojmo (10. pobočka občanského sdružení ADRA)

Dobrovolnická centra

Samotné dobrovolnictví spočívá v zájmu lidí podílet se na pomoci druhým. Jednotlivá dobrovolnická centra ADRA koordinují dobrovolnické programy, motivují a školí zájemce o dobrovolnictví. Zároveň administrativně zajišťují jejich činnost v přijímajících organizacích, kterými jsou zpravidla nemocnice, dětské domovy, kojenecké ústavy, ústavy sociální péče, domovy důchodců a další podobná zařízení pro lidi handicapované z důvodu věku, nemoci nebo sociální situace.²

Ze zákona č. 198/2002 Sb.⁹, ze dne 24. duben 2002, o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů, vyplývá, že dobrovolnickou službou je činnost, při níž dobrovolník poskytuje⁹:

- ★ pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,
- ★ pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v předchozím odstavci,
- ★ pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.

Činnost, která se týká uspokojování osobních zájmů, anebo je-li vykonávána v rámci podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti anebo v pracovně-právním vztahu, služebním poměru nebo členském poměru, se za dobrovolnickou službu nepovažuje.⁹

7. ZPŮSOB REAKCE NA MIMOŘÁDNOU UDÁLOST

Úvodem je nutno podotknout, že při jakékoliv reakci na mimořádnou událost se nedá charakterizovat činnost pouze jedné organizace. Důvod je jasný - organizace spolu při poskytování pomoci spolupracují. Lze říct, že každá organizace má svou oblast, kde je silnější, ale ve výsledku na tom nesejde. Podstatou je celková pomoc všech zúčastněných. Z těchto důvodů je vytvářeno mnoho projektů, které slouží pro koordinaci a sdružování organizací. Příkladem může být PANEL.

7.1. PANEL

Jedná se o "společnou koordinační platformou státních, příspěvkových nebo nestátních neziskových organizací" ²⁹. Ten "jednotně vystupuje ve vztahu k veřejné správě a může zastřešovat jejich činnost v případě mimořádných událostí a krizových situací" ²⁹. Spojování a koordinování činnosti osob a organizací při zlepšování připravenosti obyvatelstva na mimořádné události a krizové situace a poskytování pomoci při odstraňování jejich následků je jeho základní myšlenkou a cílem. ²⁹

Cílovými skupinami jsou především osoby zasažené mimořádnými událostmi a krizovými situacemi, místní společenství a pomáhající profesionálové. ²⁹

Tato společná koordinační platforma ²⁹:

- ★ zasedá několikrát ročně (dle potřeby),
- ★ má svého koordinátora, který je zástupcem PANELU pro komunikaci se složkami integrovaného záchranného systému nebo úřady,
- ★ spolupracuje s veřejnou správou a hasičským záchranným sborem; tato spolupráce je podložena písemnou smlouvou,
- ★ nemá vlastní právní subjektivitu.

²⁹ KOLÁČEK, Josef. ADRA o.s., PANEL Ústecký a Jihočeský kraj, pracovní skupina Dobrovolnictví při mimořádných událostech a krizových situacích. PANEL. Zlín, 2012. Dostupné z: <http://pkr.kr-ustecky.cz/getdoc/ae98a6ed-dd46-4226-92cd-f340af2409db/PANEL-CR---ADRA-2012-final.aspx>

Co se týče škály oblasti a možnosti uplatnění členů PANELU, tak je pestrá. Uplatnění se nachází nejen ve fyzické, materiální, psychosociální, organizační a koordinační pomoci, ale také v pomoci s předáváním informací.²⁹

Cíle a principy

Tabulka 14: Cíle a principy PANELU²⁹

HLAVNÍ CÍLE A PRINCIPY	
CÍLE:	koordinace činnosti nevládních organizací a dobrovolníků
	zabezpečení systému funkční a efektivní spolupráce osob a organizací nejen při přípravě na mimořádné události a krizové situace, bezprostřední pomoci, ale zejména při odstraňování následků mimořádných událostí a krizových situací
	spolupráce se státní správou, místní samosprávou a dalšími organizacemi
	poskytování psychosociální, zdravotnické a humanitární pomoci, krizové intervence, duchovní činnosti apod. dle zaměření jednotlivých organizací
	příprava propagačních a informačních materiálů
	tvorba a aktualizace funkční databáze poskytovatelů humanitární a psychosociální pomoci při a po mimořádných událostech a krizových situacích
PRINCIPY:	otevřenost k zapojení všech zájemců a spolupráci
	důraz na vytváření připravenosti v období mezi mimořádnými událostmi a krizovými situacemi
	prohlubování spolupráce integrovaného záchranného systému a nevládních neziskových organizací
	členové PANELU se hlásí ke Standardům krizové psychosociální pomoci zaměřené na průběh a výsledek a pracují podle etického kodexu pomáhajících profesí

Úkoly PANELU

V podstatě se dá říct, že úkoly PANELU jsou tytéž jako jeho cíle. Mezi body, které jsou v této části, patří²⁹:

- ★ podpora vzniku regionálních terénních krizových týmů,

- ★ spolupráce s již existujícími týmy s republikovou a místní působností (např. Krizové intervenční týmy, Psychosociální intervenční týmy),
- ★ zabezpečení systému funkční a efektivní spolupráce osob a organizací začleněných v PANELU nejen při přípravě na mimořádné události a krizové situace, bezprostřední pomoci na místě, ale i při odstraňování jejich následků,
- ★ koordinuje sdílené informační elektronické prostředí o pohybu a zapojení organizací při řešení mimořádných událostí a krizových situací,
- ★ podpora finančních a materiálních sbírek ve prospěch zasažených území,
- ★ vzdělávání laické i odborné veřejnosti, například konference, workshopy a výcviky.

7.2. Základní rozdělení činnosti při mimořádné události - koordinace

Nejen, že se jedná o základní rozdělení činnosti při mimořádné události, ale jde také o zásadní rozdělení. K tomuto rozdělení poslouží následující obrázek (viz Obrázek 8, ³⁰), který přehledně popisuje jednotlivé úkoly příslušných členů.

Vhodné by ještě bylo uvést tyto primární neziskové organizace:

- ★ ADRA,
- ★ Člověk v tísni,
- ★ Český červený kříž,
- ★ Charita Česká republika,
- ★ Diakonie Českobratrské církve evangelické.

³⁰ struktura pomoci, [cit. 2012-04-06]. Soubor ve formátu pdf získaný od pana Josefa Koláčka - hlavního koordinátora při mimořádných událostech. Dostupný také z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCQQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsoubor%2Fdobrovolnici-pri-mimoradnych-situacich-adra-pdf.aspx&ei=GOT-T-XQO8ieOvTM0IsH&usg=AFQjCNGS Cb90De1QP4u-bB_JsvxxPUUGhw; vlastní úprava obrázku

Na následujícím obrázku (viz Obrázek 7,^{31 32 33 34 35}) jsou zobrazeny primární neziskové organizace působící v České republice.

Obrázek 7: Neziskové organizace

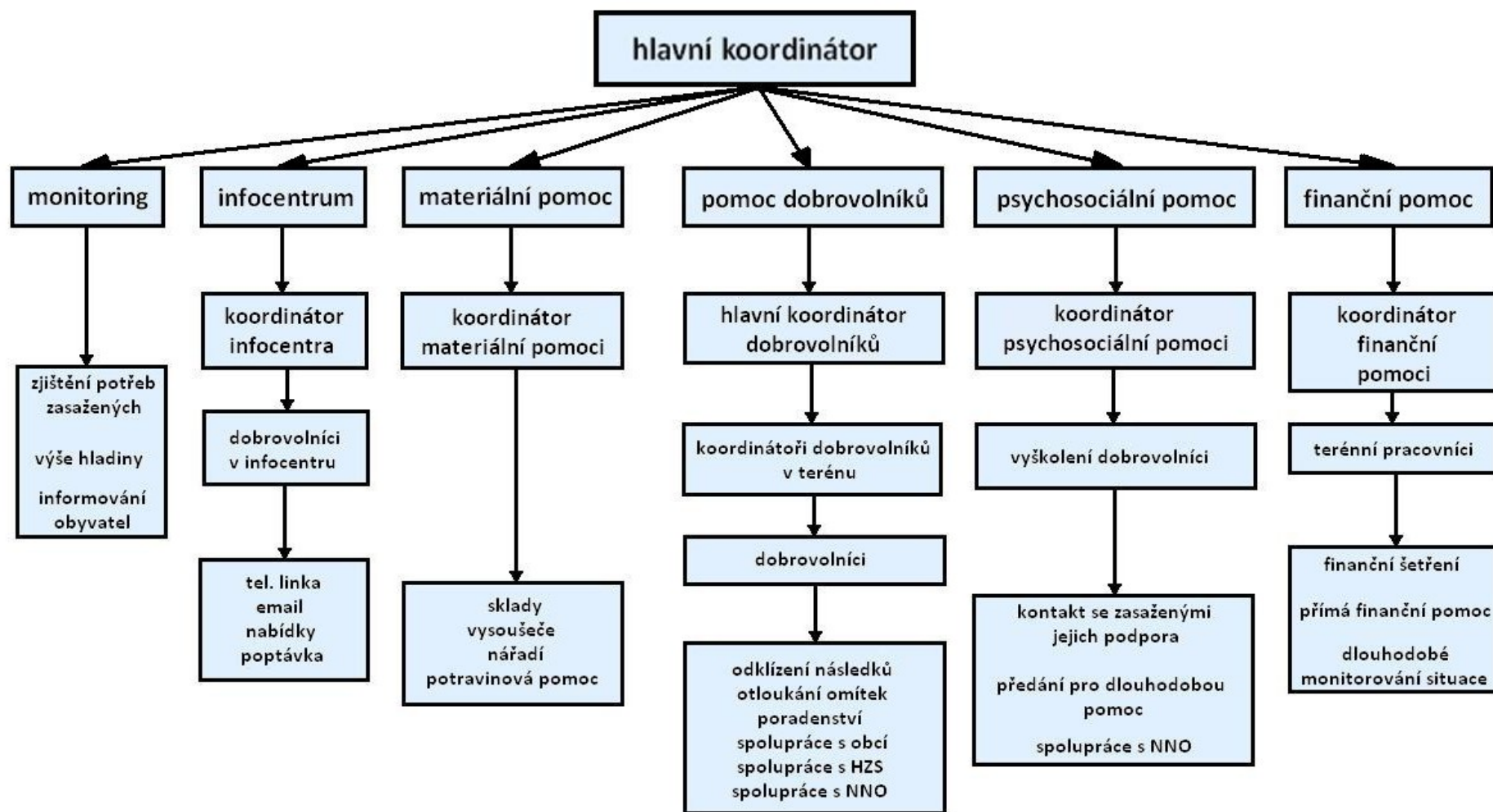
³¹ Diecéze litoměřická, oficiální webová prezentace Biskupství litoměřického a Diecéze litoměřické, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://dltm.cz/uploads/749d12beca4e1096a231bb7fee32cf833c6e7e3a_uploaded_010649.jpg?width=266; vlastní úprava obrázku

³² PRAGUE CITY LINE – Poznej Prahu sám, život v Praze, organizované procházky Prahou, tipy na výlety, pražské památky, služby pro handicapované, praktické informace, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.praguecityline.cz/wp-content/uploads/2010/06/adra.jpg>; vlastní úprava obrázku

³³ Člověk v tísni, obecně prospěšná společnost Člověk v tísni vznikla jako humanitární organizace s cílem pomáhat v krizových oblastech a podporovat dodržování lidských práv ve světě, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.clovekv tisni.cz/download/pagePhotos/articles_705.jpg; vlastní úprava obrázku

³⁴ Český červený kříž, oficiální stránky oblastního spolku Českého červeného kříže Brno-město, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.cck-brno.cz/spaw2/uploads/images/logocck_vnahled.jpg; vlastní úprava obrázku

³⁵ Horní sbor, oficiální stránky Horního sboru Českobratrské církve evangelické, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.hornisbor.cz/archiv/obrazky/HSBOR-10035-diakonie.jpg>; vlastní úprava obrázku

Obrázek 8: Struktura pomoci

7.3. Monitoring

Jak je uvedeno v zákoně č. 239/2000 Sb.⁷, operační a informační střediska integrovaného záchranného systému jsou stálými orgány pro koordinaci složek integrovaného záchranného systému. Činnost operačních a informačních středisek je vysvětlena taktéž v tomto zákoně.

Pojem monitoring je charakterizován jako pozorování, dohlížení nebo sledování situace. V případech, kdy se do řešení mimořádných událostí a krizových situací zapojují neziskové organizace, se tento pojem dá vysvětlit asi tak, že na postižené území dorazí příslušní členové organizace a ti zjistí jak je situace vážná, jak moc ohrožuje obyvatelstvo, jejich majetek a okolí.

Následná činnost, kterou členové organizace provádějí je získávání informací od samotných obyvatel postižených událostí. Toto se většinou děje po opadnutí vody, tzn. v prvních dnech. Obcházejí obyvatele a zapisují si veškeré potřebné informace. Všechny tyto zjištěné informace poté předávají na infocentrum.

Nezapomíná se i na neustálé sledování neboli monitorování situace, tzn. sledování výšky hladiny vody, pozorování počasí případně jeho předpovědi, sledování spojení s infocentrem, ostatními organizacemi, velitelem zásahu a starostou obce nebo hejtmanem kraje.

7.4. Infocentrum

Infocentrum je jednou z velice důležitých bodů v celkové struktuře pomoci. A to z důvodu, že se k němu dostávají důležité informace, které jsou následně vyhodnocovány a předávány dál k příslušným lidem, organizacím apod.

Ve zkratce se dá říct, že čím více informací je na infocentru uloženo, tím lépe.

7.5. Materiální pomoc

Jedná se o oblast, která je jednou z nejproblematictějších. Jako vysvětlení by mohl být příklad, kdy v kraji dojde k povodním, a obyvatelé nějaké obce budou bez pitné vody. Hejtman kraje bude chtít obyvatelstvu obce zajistit pitnou vodu, a proto požádá o zásobu odpovědné úřady. V přibližně stejnou dobu kontaktuje starosta dané obce neziskovou organizaci

o pomoc s pitnou vodou. Výsledek je takový, že se pak na jednom místě naráz objeví přebytek pitné vody.

7.6. Pomoc dobrovolníků

Základ, kterým jsou neziskové organizace tvořeny, je pomoc dobrovolníků (viz Obrázek 9, ³⁶). Jde o nesmírně důležitý faktor. Ve většině případů se dobrovolnická činnost projevuje po zásahu složek integrovaného záchranného systému nebo společně s nimi.

Jedny z nejčastějších činností dobrovolníků jsou ³⁷:

- ★ odklizení naplavenin,
- ★ úklid domácností,
- ★ psychická podpora zasažených,
- ★ zjišťování potřeb občanů apod.

Obrázek 9: Pomoc dobrovolníků

7.7. Psychosociální pomoc

Nejen fyzická pomoc je potřebná. Důležitá je i psychická podpora. Tuto odbornou činnost neboli pomoc už mohou provádět pouze odborníci nebo proškolení dobrovolníci, kteří v případě potřeby oběti navštěvují. Tato pomoc poskytuje rozhovor a podporu při zvládání důsledků mimořádné události, poradenství nebo jeho zprostředkování nebo zprostředkování dalších kontaktů. ³⁸

³⁶ ADRA, humanitární organizace poskytující pomoc obětem přírodních katastrof, mezinárodních konfliktů, epidemií a hladomorů, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/image/2489>

³⁷ DOBROVOLNICTVÍ PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH A KRIZOVÝCH STAVECH. Zásady dobrovolnické práce při mimořádných událostech a krizových situacích (povodně, požáry, vichřice, velké dopravní havárie a další): Co dělá dobrovolník a jak může pomáhat?. Praha, 2011. Dostupné z: <http://frere.dh.cz/dokumenty/erd-2011/zasady-mu.pdf>

³⁸ Pomoc při mimořádných událostech: Psychosociální pomoc. ADRA: Projekty v ČR [online]. 2007 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/projekty/projekty-v-cr/pomoc-pri-mimoradnych-udalostech>

7.8. Finanční pomoc

„Mimořádné události, v České republice jsou to zejména povodně, často vyvolávají velkou podporu ze strany veřejnosti. Pokud je to událost velkého rozsahu a je vyhlášena veřejná sbírka (tj. zveřejněno č. účtu a znění DMS v médiích), poskytuje ADRA o. s. také finanční pomoc zasaženým. O přidělené částce je rozhodnuto na základě terénního šetření, které probíhá přímo v rodinách. Výše podpory závisí zejména na míře poškození domu a schopnosti rodiny řešit finanční situaci. Prostředky jsou poskytovány především na nutné stavební úpravy, stavební materiál, vybavení domácnosti nebo na náklady spojené s čištěním zdrojů pitné vody.“³⁹

7.9. KIP tým

Za zmínku ještě stojí vysvětlit pojem KIP tým. Jedná se o Komunitní Intervenční Psychosociální tým. Cílem tohoto týmu je na komunitní úrovni poskytovat psychosociální pomoc osobám, které byly zasaženy mimořádnou událostí. Logo (viz Obrázek 10,⁴⁰).

Obrázek 10: Komunitní Intervenční Psychosociální (KIP) tým

³⁹ Pomoc při mimořádných událostech: Finanční pomoc. ADRA: Projekty v ČR [online]. 2007 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/projekty/projekty-v-cr/pomoc-pri-mimoradnych-udalostech>

⁴⁰ ADRA, humanitární organizace poskytující pomoc obětem přírodních katastrof, mezinárodních konfliktů, epidemií a hladomorů, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/image/2484>

8. ZHODNOCENÍ

Prvním cílem mé práce bylo popsat proces poskytování pomoci humanitární organizací ADRA. Tento popis se nachází v 7. kapitole (viz ZPŮSOB REAKCE NA MIMOŘÁDNOU UDÁLOST), kde jsou na příslušném schématu zobrazeny jednotlivé činnosti a celková struktura pomoci. Takto nastavená struktura pomoci je pro humanitární organizaci ADRA efektivní a vyhovující. Důkazem toho mohou být dlouhodobé zkušenosti při poskytování pomoci jak do zahraničí, tak v České republice. Dalším cílem bylo zmapovat poskytování humanitární pomoci organizací ADRA v historii. Historie organizace ADRA v České republice začíná v roce 1992, kdy byla registrována Nadace ADRA a o dva roky později bylo založeno i Občanské sdružení ADRA. Od roku 1992 do současnosti poskytla organizace ADRA nemalý počet humanitárních pomoci. Poskytovaná pomoc od roku 1992 do roku 1996 je popsána v příslušné tabulce (viz Tabulka 12: Historie pomoci Nadace a o.s. ADRA ČR (1992 - 1996)). Posledním cílem mé práce bylo popsat schopnost humanitární organizace ADRA poskytnout různé formy pomoci při mimořádných událostech. I tento cíl byl splněn. Jednotlivé formy jsou stručně charakterizovány a popsány. U této části bych také navrhoval jisté úpravy. Jelikož je v České republice humanitárních organizací hned několik a každá organizace vyniká v jiné formě pomoci, poskytuje ji různým způsobem, možnou úpravou by mohla být společná koordinace a spolupráce těchto organizací. Takovouto myšlenku prosazuje koordinační platforma PANEL, o které se v této práci také zmiňuji.

V závěru mohu konstatovat, že cíle mé práce byly splněny.

9. ZÁVĚR

Zde bych chtěl připomenout známou věc a to, že přírodu nelze porazit ani ovládnout. Za tímto účelem tu také humanitární organizace po celém světě nejsou. Jeví se to jako paradox, ale humanitární organizace částečně vznikly kvůli nám - lidem. A to nejen pro naši pomoc, ale i pro jakousi nápravu našich činů. Cílem a posláním těchto organizací je pomáhat obětem mezinárodních konfliktů, terorismu a občanských válek, snažit se o zvyšování úrovně života, podporovat vypracování a realizaci plánů a projektů vlád napomáhajících rozvoji zemědělství, zdravotnictví, atd. Na světě existuje mnoho organizací, které se dále dělí do dalších sfér. Organizací, kterou jsem se zabýval ve své bakalářské práci, je mezinárodní humanitární organizace ADRA.

Úvod práce jsem věnoval vysvětlení pojmu mimořádná událost, jaké jsou její důsledky a jak se mimořádné události dělí. Možným následkem mimořádné události mohou být oběti, což je další oblast, které jsem se v této práci věnoval. Téma, kterým tato práce pokračuje, je jakýmsi důsledkem předchozích kapitol, protože dojde-li k mimořádné události a v jejím důsledku k obětem, činnost, která následuje, je pomoc. Zde se věnuji lidem, kteří pomoc poskytují, ale také lidem, kteří pomoc přijímají.

Druhou polovinu práce začínám popisem humanitárních organizací a jejich dělením na neziskové organizace a občanská sdružení. Tímto rozdělením pak navazuji na popis konkrétní organizace, kterou je ADRA. Samotný závěr práce obsahuje popis historie této organizace, současnou činnost a způsob jejího poskytování pomoci při mimořádných událostech.

Během několika let se dokázala ADRA vypracovat do velice silné organizace a stala se tak při poskytování pomoci u mimořádných událostí a krizových situací důležitým prvkem. Také bych rád podotkl, že ať už se jedná o strukturální rozdělení pozic pracovníků nebo o rozdělení struktury pomoci, vše spolu funkčně souvisí a logicky na sebe navazuje. Oblast struktury pomoci byla pro mou práci stěžejní, a proto mi byla po osobním kontaktu vysvětlena a popsána samotným hlavním koordinátorem pomoci při mimořádných událostech panem Josefem Kolářkem se sídlem ve Zlíně.

V otázce splnění cílů této práce mohu konstatovat, že cíle práce byly splněny. Prvním cílem bylo popsat proces poskytování pomoci humanitární organizací ADRA, což jsem splnil. Druhým cílem bylo zmapovat poskytování humanitární pomoci organizací ADRA v historii. Tento cíl jsem také splnil. V práci jsem uvedl stručnou historii pomoci organizací ADRA nejen v České republice, ale i v zahraničí v období od roku 1992 do roku 1996. Posledním cílem práce bylo popsat schopnost humanitární organizace ADRA poskytnout různé formy pomoci při mimořádných událostech. I tento se podařilo splnit. Jednotlivé formy pomoci jsou znázorněny v příslušném schématu, které mi bylo poskytnuto již zmíněným hlavním koordinátorem pomoci při mimořádných událostech panem Josefem Kolářkem se sídlem ve Zlíně.

10. SEZNAM ZKRATEK

IZS	integrovaný záchranný systém
MU	mimořádná událost
o.s.	občanské sdružení
KIP tým	komunitní intervenční psychosociální tým

11. SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Tabulky:

Tabulka 1: Srovnání úrovní mimořádných událostí se stupni poplachu IZS.....	8
Tabulka 2: Mimořádné události způsobené neživou přírodou.....	9
Tabulka 3: Mimořádné události způsobené živou přírodou	9
Tabulka 4: Interní mimořádné události.....	10
Tabulka 5: Technogenní mimořádné události	10
Tabulka 6: Externí mimořádné události - vojenské	11
Tabulka 7: Mimořádné události v souvislosti se zemědělstvím a půdou	11
Tabulka 8: Celkový přehled dělení přírodních mimořádných událostí	11
Tabulka 9: Celkový přehled dělení MU vyvolaných činností člověka.....	12
Tabulka 10: Příklady neziskových organizací v nestátním sektoru.....	21
Tabulka 11: Rozdělení organizací na vládní a nevládní sektor	22
Tabulka 12: Historie pomoci Nadace a o.s. ADRA ČR (1992 - 1996)	24
Tabulka 13: Pobočky ADRA v ČR	27
Tabulka 14: Cíle a principy PANELU	30

Obrázky:

Obrázek 1: Evakuace ženy na vozíčku	15
Obrázek 2: Plačící žena	18
Obrázek 3: Smutné následky po tsunami.....	18
Obrázek 4: Vyčerpaní hasiči.....	19
Obrázek 5: Logo ADRA	23
Obrázek 6: Organizační struktura ADRA o.s.	26
Obrázek 7: Neziskové organizace	32
Obrázek 8: Struktura pomoci.....	33
Obrázek 9: Pomoc dobrovolníků	35
Obrázek 10: Komunitní Intervenční Psychosociální (KIP) tým	36

12. SEZNAM LITERATURY

- [1] BAŠTECKÁ A KOLEKTIV, Bohumila. Terénní krizová práce: Psychosociální inter-venční týmy [online]. Vyd. 1. GRADA, 2005 [cit. 2012-03-17]. Psyché. ISBN 80-247-0708-X. Dostupné z: <http://www.ereading.cz/cs/detail-knihy/terenni-krizova-prace?eid=1970>
- [2] Výroční zpráva Občanského sdružení a Nadace ADRA. Praha 5 (CZ): ADRA, 2010.
- [3] Základní dělení mimořádných událostí. In: VEVERKA, Ivan. Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství [online]. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2003 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.mesto-vlasim.cz/data/usr_001_novy_adresar_vlasim/zakladni_deleni_mim_udalosti.pdf
- [4] ADRA: Kdo jsme [online]. [2007] [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/adra/kdo-jsme>
- [5] ADRA: Profil a historie nadace [online]. [2007] [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/nadace-adra/profil-a-historie-nadace>
- [6] Česká republika. Zákon č. 151/2010 Sb. o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. 149 01 Praha: Ministerstvo vnitra, 2010, roč. 2010, 53. ISSN 1211-1244. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/sb053-10-pdf.aspx
- [7] Česká republika. Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. Praha, 2000. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/239-2000-pdf.aspx
- [8] Česká republika. Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. Praha, 2000. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/225/240-2000.pdf>
- [9] Česká republika. Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. Praha, 2002. Dostupné z: www.msmt.cz/file/16274_1_1/
- [10] Veřejné finance: Financování NO - Neziskové organizace. MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. Ministerstvo financí České republiky: Neziskové organizace [online]. Praha, 2005 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/nezisk_organizace.html

- [11] Prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Evropské unie: „Evropský konsenzus“ (2006/C 46/01).
- [12] Informační servis: Mimořádné události - pojmy. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Ministerstvo vnitra ČR: Mimořádná událost [online]. 2010 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mimoradna-udalost-851851.aspx>
- [13] ŠTĚTINA, Jiří. Medicína katastrof a hromadných neštěstí. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000, 429 s. ISBN 80-716-9688-9.
- [14] Novinky.cz, on-line magazín deníku Právo a portálu Seznam.cz., [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://media.novinky.cz/278/212784-original1-obtfk.jpg>
- [15] Terénní příručka: pro pracovníky psychosociálních a humanitárních služeb, kteří se angažují při hromadných neštěstích většího rozsahu. Praha: MV - oddělení psychologie OPe MV, 2002. ISBN 978-802-3951-356.
- [16] ZELENKA, Miroslav a Dušan SLÁVIK. Varování sluchově postižených osob. Gong: časopis sluchově postižených [online]. 1998, roč. 2003, č. 12 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.gong.cz/clanky.php?c=90>
- [17] ZENTRICH, Josef A. Když padalo Slunce ...: Pomoc [online]. Kroměříž, 2008 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://astro.wendys.cz/slunce.php>
- [18] BENOIST, Jacques, Brigitte PIQUARD a Eftihia VOUTIRA. Anthropology in Humanitarian Assistance [online]. 1998 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://membres.multimania.fr/dloquercio/know-how/Ressources/anthropology/Anthropology.pdf>
- [19] Česká republika. Zákon č. 222/1999: o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. 1999. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_0000_1000/172/222m.pdf
- [20] Směrnice rady 2008/114/ES: o určování a označování evropských kritických infrastruktur a o posouzení potřeby zvýšit jejich ochranu. In: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:345:0075:0082:CS:PDF>. 2008.
- [21] Radio Free Asia (RFA), soukromá, nezisková společnost, která provozuje rozhlasovou stanici a internetové zpravodajství, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.rfa.org/english/news/sichuan_rescue-05142008171155.html/China-quake-cry-305b.jpg

- [22] WordPress.com, svobodný open source redakční publikační systém, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://langfang.files.wordpress.com/2011/04/japan-earthquake-tsunami-nuclear-unforgettable-pictures-crying_33278_600x4501.jpg
- [23] Solidarita: vyprázdněný pojem. In: AbcLinuxu: Blogy / Kacířské myšlenky / Rouhání největší / Solidarita - vyprázdněný pojem [online]. 2006 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.abclinuxu.cz/blog/kacirstvi/2006/2/solidarita-vyprazdneny-pojem>
- [24] iDNES.cz, zprávy z domova, ze světa, sportu, kultury, ekonomiky a financí, které jsou připravovány 24 hodin denně., [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://imgs.idnes.cz/zahranicni/A010914_DIP_KOPIEP15_V.JPG
- [25] ŠŤASTNÁ, Jarmila. Neziskové organizace: Charakteristika neziskových organizací. Referáty, seminárky a maturitní otázky: Sociologie [online]. 2007[cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://referaty-seminarky.cz/neziskove-organizace/>
- [26] Stanovy Občanského sdružení: ADRA. ADRA: Kdo jsme - Stanovy Občanského sdružení ADRA [online]. 2010[cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/file/50>
- [27] Blogger: Create your free Blog, publikační nástroj od společnosti Google, pro sdílení textů, fotografií a videa, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://1.bp.blogspot.com/_wpahZzZGZjM/TS4TzQjTQHI/AAAAAAAAA0E/VoaZ2CD7lIWQ/s1600/bd9721b00478baadaa6d7ccfe814ec50.jpg
- [28] ADRA, humanitární organizace poskytující pomoc obětem přírodních katastrof, mezinárodních konfliktů, epidemií a hladomorů, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/file/522>; vlastní úprava obrázku
- [29] KOLÁČEK, Josef. ADRA o.s., PANEL Ústecký a Jihočeský kraj, pracovní skupina Dobrovolnictví při mimořádných událostech a krizových situacích. PANEL. Zlín, 2012. Dostupné z: <http://pkr.kr-ustecky.cz/getdoc/ae98a6ed-dd46-4226-92cd-f340af2409db/PANEL-CR---ADRA-2012-final.aspx>
- [30] struktura pomoci, [cit. 2012-04-06]. Soubor ve formátu pdf získaný od pana Josefa Koláčka - hlavního koordinátora při mimořádných událostech. Dostupný také z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCQQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsoubor%2Fdobrovolnici-pri-mimoradnych-situacich-adra-pdf.aspx&ei=GOt-T-XQO8ieOvTM0IsH&usg=AFQjCNGSCb90De1QP4u-bB_JsvxxPUUGhw; vlastní úprava obrázku

- [31] Diecéze litoměřická, oficiální webová prezentace Biskupství litoměřického a Diecéze litoměřické, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://dltm.cz/uploads/749d12beca4e1096a231bb7fee32cf833c6e7e3a_uploaded_010649.jpg?width=266; vlastní úprava obrázku
- [32] PRAGUE CITY LINE – Poznej Prahu sám, život v Praze, organizované procházky Prahou, tipy na výlety, pražské památky, služby pro handicapované, praktické informace, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.praguecityline.cz/wp-content/uploads/2010/06/adra.jpg>; vlastní úprava obrázku
- [33] Člověk v tísni, obecně prospěšná společnost Člověk v tísni vznikla jako humanitární organizace s cílem pomáhat v krizových oblastech a podporovat dodržování lidských práv ve světě, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.clovekv tisni.cz/download/pagePhotos/articles_705.jpg; vlastní úprava obrázku
- [34] Český červený kříž, oficiální stránky oblastního spolku Českého červeného kříže Brno-město, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.cck-brno.cz/spaw2/uploads/images/logocck_vnahled.jpg; vlastní úprava obrázku
- [35] Horní sbor, oficiální stránky Horního sboru Českobratrské církve evangelické, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.hornisbor.cz/archiv/obrazky/HSBOR-10035-diakonie.jpg>; vlastní úprava obrázku
- [36] ADRA, humanitární organizace poskytující pomoc obětem přírodních katastrof, mezinárodních konfliktů, epidemií a hladomorů, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/image/2489>
- [37] DOBROVOLNICTVÍ PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH A KRIZOVÝCH STAVECH. Zásady dobrovolnické práce při mimořádných událostech a krizových situacích (povodně, požáry, vichřice, velké dopravní havárie a další): Co dělá dobrovolník a jak může pomáhat?. Praha, 2011. Dostupné z: <http://frere.dh.cz/dokumenty/erd-2011/zasady-mu.pdf>
- [38] Pomoc při mimořádných událostech: Psychosociální pomoc. ADRA: Projekty v ČR [online]. 2007 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/projekty/projekty-v-cr/pomoc-pri-mimoradnych-udalostech>
- [39] Pomoc při mimořádných událostech: Finanční pomoc. ADRA: Projekty v ČR [online]. 2007 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/projekty/projekty-v-cr/pomoc-pri-mimoradnych-udalostech>

- [40] ADRA, humanitární organizace poskytující pomoc obětem přírodních katastrof, mezinárodních konfliktů, epidemií a hladomorů, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/image/2484>